Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΡΑΝΤΟΥ
της 19ης Οκτωβρίου 2023[1]

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-395/22 και C-428/22

«Trade Express-L» OOD (C-395/22)
«DEVNIA TSIMENT» AD (C-428/22)
κατά
Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia «Darzhaven rezerv i voennovremenni zapasi»

[αίτηση του Administrativen sad – Varna
(διοικητικού πρωτοδικείου Βάρνας, Βουλγαρία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Ενέργεια – Οδηγία 2009/119/ΕΚ– Υποχρέωση διατήρησης ενός ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων πετρελαίου ή προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη – Δημιουργία αποθεμάτων – Κανονισμός (ΕΚ) 1099/2008 – Εθνική ρύθμιση που υποχρεώνει τους οικονομικούς φορείς να δημιουργήσουν αποθέματα έκτακτης ανάγκης – Υποχρέωση δημιουργίας και διατήρησης αποθέματος προϊόντος πετρελαίου το οποίο δεν χρησιμοποιείται στην οικονομική δραστηριότητα του οικονομικού φορέα ούτε συνδέεται με αυτήν»

I. Εισαγωγή

1. Μπορεί οικονομικός φορέας που εισάγει ένα προϊόν πετρελαίου ορισμένου τύπου να υποχρεωθεί να δημιουργήσει απόθεμα προϊόντος πετρελαίου άλλου τύπου, δυνάμει του άρθρου 3 της οδηγίας 2009/119/ΕΚ[2] και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ποιο είναι το εύρος της υποχρέωσης αυτής;

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

[2] Οδηγία του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2009, σχετικά με υποχρέωση διατήρησης ενός ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη (ΕΕ 2009, L 265, σ. 9, και διορθωτικό ΕΕ 2010, L 83, σ. 72), όπως τροποποιήθηκε με την εκτελεστική οδηγία (ΕΕ) 2018/1581 της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2018 (ΕΕ 2018, L 263, σ. 57) (στο εξής: οδηγία 2009/119 ή ισχύουσα οδηγία).

2. Αυτό είναι, εν συνόψει, το περιεχόμενο των προδικαστικών ερωτημάτων του Administrativen sad – Varna (διοικητικού πρωτοδικείου Βάρνας, Βουλγαρία), με τα οποία το Δικαστήριο καλείται, για πρώτη φορά [3], να ερμηνεύσει την οδηγία 2009/119 προκειμένου να προσδιοριστεί η εξουσία εκτιμήσεως την οποία διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της υποχρέωσής τους να διατηρούν αποθέματα έκτακτης ανάγκης. Ειδικότερα, οι δύο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία, αφενός, της αιτιολογικής σκέψης 33, του άρθρου 1, του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία θ′ και ι′, του άρθρου 3 και του άρθρου 8 της οδηγίας 2009/119 (στο εξής: κρίσιμες διατάξεις της οδηγίας 2009/119) και, αφετέρου, του άρθρου 17 και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

3. Οι ως άνω αιτήσεις υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικων διαφορών των εταιριών «Trade Express-L» OOD (στο εξής: Trade Express) (υπόθεση C-395/22) και «DEVNIA TSIMENT» AD (στο εξής: Devnia Tsiment) (υπόθεση C-428/22) με τον Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia «Darzhaven rezerv i voennovremenni zapasi» (αντιπρόεδρο της εθνικής υπηρεσίας «κρατικών αποθεμάτων και πολεμικού εξοπλισμού», στο εξής: αντιπρόεδρος της εθνικής υπηρεσίας), με αντικείμενο τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων του αντιπροέδρου της εθνικής υπηρεσίας οι οποίες αφορούσαν τη δημιουργία και τη διατήρηση αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης σε βαρύ μαζούτ από τις δύο αυτές εταιρίες.

4. Βάσει της βουλγαρικής νομοθεσίας, κάθε οικονομικός φορέας ο οποίος, κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου έτους, έχει ασκήσει δραστηριότητες εισαγωγής ενεργειακών προϊόντων οφείλει να δημιουργήσει αποθέματα έκτακτης ανάγκης. Η εφαρμοστέα ρύθμιση περιορίζει τους τύπους προϊόντων που συγκροτούν τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης, προβλέποντας ότι τα αποθέματα αυτά αποτελούνται μόνον από αργό πετρέλαιο και τέσσερις ακόμη τύπους προϊόντων πετρελαίου. Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες των κύριων δικών εισήγαγαν στη Βουλγαρία δύο τύπους προϊόντων που εμπίπτουν στην κατηγορία «Πετρέλαιο (αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου)» όπως ορίζεται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού (ΕΚ) 1099/2008 [4], ήτοι οπτάνθρακα πετρελαίου και λιπαντικά έλαια αντιστοίχως. Λόγω των εισαγωγών αυτών, οι προσφεύγουσες υποχρεώθηκαν να δημιουργήσουν, για δικό τους λογαριασμό και με δικά τους έξοδα, για περίοδο ενός έτους, ορισμένα αποθέματα έκτακτης ανάγκης σε άλλο προϊόν πετρελαίου, και δη σε βαρύ μαζούτ. Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν κατ' ουσίαν την υποχρέωση αυτή, υποστηρίζοντας ότι δεν ασκούν καμία οικονομική δραστηριότητα σχετική με το βαρύ μαζούτ και ότι η υποχρέωση δημιουργίας σχετικού αποθέματος έκτακτης ανάγκης τους προξένησε αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση η οποία αντιβαίνει προς τις διατάξεις τόσο της οδηγίας 2009/119 όσο και του Χάρτη.

[3] Οι αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε σχέση με τις προγενέστερες οδηγίες, ήτοι την οδηγία 68/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1968, περί υποχρεώσεως διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου και/ή προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 39), και την οδηγία 2006/67/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2006, περί υποχρεώσεως διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη (κωδικοποιημένη έκδοση) (ΕΕ 2006, L 217, σ. 8), είναι ελάχιστες και δεν ασκούν επιρροή εν προκειμένω (αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 1990, Hennen Olie, C-302/88, EU:C:1990:455, της 25ης Οκτωβρίου 2001, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-398/98, EU:C:2001:565, και της 17ης Ιουλίου 2008, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-510/07, EU:C:2008:435). Η εκκρεμής υπόθεση C-784/22, Solvay Sodi, εγείρει παρεμφερή ζητήματα, όπερ δικαιολογεί την αναστολή της εκδίκασής της μέχρι την έκδοση της αποφάσεως με την οποία θα περατωθεί η δίκη στις υπό κρίση υποθέσεις.

[4] Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για τις στατιστικές ενέργειας (ΕΕ 2008, L 304, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2023, L 148, σ. 130), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2146 της Επιτροπής, της 26ης Νοεμβρίου 2019 (ΕΕ 2019, L 325, σ. 43) (στο εξής: κανονισμός 1099/2008).

5. Εξ αφορμής του ιδιάζοντος αυτού ρυθμιστικού πλαισίου που ισχύει στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας[5], το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί της εξουσίας την οποία διαθέτουν τα κράτη μέλη ως προς τον καθορισμό των τύπων προϊόντων που συγκροτούν τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης, καθώς και επί των προϋποθέσεων υπό τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς τη δημιουργία τέτοιων αποθεμάτων.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

1. Οι οδηγίες 68/414, 2006/67 και 2009/119

6. Οι πρώτοι κανόνες για τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης σε πετρέλαιο ή προϊόντα πετρελαίου θεσπίστηκαν με την οδηγία 68/414[6], η οποία τροποποιήθηκε, για τελευταία φορά, με την οδηγία 98/93/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1998[7], και, εν συνεχεία, καταργήθηκε με την οδηγία 2006/67[8]. Η δε οδηγία 2006/67 καταργήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2009/119. Η τελευταία αυτή οδηγία είναι σε ισχύ και έχει εφαρμογή ratione temporis στις διαφορές των κύριων δικών.

7. Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 5, 8, 10, 11 και 33 της οδηγίας 2009/119 έχουν ως εξής:

«(2) Η αυξανόμενη συγκέντρωση της παραγωγής, η μείωση των πετρελαϊκών αποθεμάτων και η αύξηση της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαιοειδών συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου που συνδέεται με τις δυσχέρειες εφοδιασμού.

[…]

(5) Σύμφωνα με τις διατάξεις της [οδηγίας του 2006], η αξιολόγηση των αποθεμάτων γίνεται σε σχέση με τη μέση ημερήσια εσωτερική κατανάλωση του προηγούμενου ημερολογιακού έτους. Αντιθέτως, οι υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων που προβλέπονται από τη συμφωνία περί διεθνούς προγράμματος ενεργείας της 18ης Νοεμβρίου 1974 (στο εξής "συμφωνίας ΔΟΕ") αξιολογούνται βάσει των καθαρών εισαγωγών πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου. Κατά συνέπεια, αλλά και λόγω άλλων μεθοδολογικών αποκλίσεων, είναι απαραίτητο να προσαρμοσθούν η μεθοδολογία του υπολογισμού των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων καθώς και εκείνη που αφορά την αξιολόγηση των κοινοτικών αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, προκειμένου να προσεγγίσουν τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο εφαρμογής της συμφωνίας ΔΟΕ […]

[…]

[5] Η Δημοκρατία της Βουλγαρίας φαίνεται να είναι το μοναδικό κράτος μέλος που έχει θεσπίσει σύστημα βάσει του οποίου απαιτείται από τους οικονομικούς φορείς που εισάγουν έναν ορισμένο τύπο προϊόντος πετρελαίου να δημιουργήσουν απόθεμα σε προϊόν πετρελαίου άλλου τύπου από εκείνο το οποίο εισάγουν. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισήμανε ωστόσο, παραπέμποντας στις εκθέσεις που καταρτίζονται βάσει του άρθρου 6 της οδηγίας 2009/119, ότι παρόμοιο σύστημα υπάρχει και στην Πολωνία.

[6] Στο εξής: οδηγία του 1968.

[7] ΕΕ 1998, L 358, σ. 100.

[8] Στο εξής: οδηγία του 2006.

(8) Η διαθεσιμότητα των αποθεμάτων πετρελαίου και η διασφάλιση της παροχής ενέργειας συνιστούν βασικά στοιχεία της δημόσιας ασφάλειας των κρατών μελών και της Κοινότητας. Η ύπαρξη κεντρικών φορέων διατήρησης αποθεμάτων (ΚΦΔΑ) στην Κοινότητα επιτρέπει την προσέγγιση των στόχων αυτών. […]

[…]

(10) Τα αποθέματα πετρελαίου θα πρέπει να μπορούν να διατηρούνται οπουδήποτε στην Κοινότητα, αρκεί να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η φυσική προσβασιμότητά τους. Επομένως, οι οικονομικοί φορείς στους οποίους αναλογούν υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδεσμεύονται από τις υποχρεώσεις τους με μεταβίβασή τους σε άλλους οικονομικούς φορείς ή οιονδήποτε άλλο ΚΦΔΑ. Επιπλέον, υπό τον όρο ότι οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν να μεταβιβαστούν σε ελεύθερα επιλεγμένο ΚΦΔΑ που βρίσκεται στην κοινοτική επικράτεια μέσω πληρωμής περιοριζόμενης στο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, θα περιορίζεται σημαντικά σε εθνική κλίμακα ο κίνδυνος πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις. […]

(11) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την απόλυτη διαθεσιμότητα όλων των αποθεμάτων η διατήρηση των οποίων επιβάλλεται από την κοινοτική νομοθεσία. Προκειμένου να διασφαλίζεται η διαθεσιμότητα αυτή, δεν θα πρέπει να υφίσταται κανένας περιορισμός σε ό,τι αφορά το δικαίωμα κυριότητας των συγκεκριμένων αποθεμάτων που θα παρεμπόδιζε τη χρήση τους σε περίπτωση διαταραχής του εφοδιασμού με πετρέλαιο. Τα προϊόντα πετρελαίου των επιχειρήσεων οι οποίες εκτίθενται σε σημαντικούς κινδύνους λόγω διαδικασιών εκτέλεσης που επηρεάζουν τα περιουσιακά τους στοιχεία δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Όταν επιβάλλεται υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων σε οικονομικούς φορείς, η έναρξη διαδικασίας πτώχευσης ή πτωχευτικού συμβιβασμού θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ενδεικτική μιας τέτοιας κατάστασης κινδύνου.

[…]

(33) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο στην Κοινότητα χάρη σε μηχανισμούς χαρακτηριζόμενους από αξιοπιστία και διαφάνεια και βασιζόμενους στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών με ταυτόχρονη τήρηση των κανόνων της εσωτερικής αγοράς και του ανταγωνισμού, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη και μπορεί συνεπώς, λόγω των διαστάσεων και των επιπτώσεων της δράσης, να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης [ΕΚ]. […]»

8. Το άρθρο 1 της οδηγίας 2009/119, το οποίο φέρει τον τίτλο «Στόχος», ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν υψηλό επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο στην Κοινότητα χάρη σε μηχανισμούς χαρακτηριζόμενους από αξιοπιστία και διαφάνεια και βασιζόμενους στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, στη διατήρηση ενός ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου και στη δημιουργία των απαραίτητων διαδικαστικών μέσων για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης σοβαρής έλλειψης.»

9. Το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία στ′, θ′, ι′ και ιβ′, της οδηγίας 2009/119 περιέχει τους ακόλουθους ορισμούς:

«στ) “κεντρικός φορέας διατήρησης αποθεμάτων” (ΚΦΔΑ): οργανισμός ή υπηρεσία στην οποία μπορούν να ανατεθούν αρμοδιότητες προκειμένου να ενεργεί με σκοπό την απόκτηση, τη διατήρηση ή την πώληση αποθεμάτων πετρελαίου, περιλαμβανομένων των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης και των ειδικών αποθεμάτων.

[…]

θ) “αποθέματα πετρελαίου”: αποθέματα ενεργειακών προϊόντων, όπως ορίζονται στο παράρτημα Α κεφάλαιο 3.4 του [κανονισμού 1099/2008].

ι) “αποθέματα εκτάκτου ανάγκης”: αποθέματα πετρελαίου τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 3 πρέπει να διατηρούνται σε κάθε κράτος μέλος.

[…]

ιβ) “ειδικά αποθέματα”: αποθέματα πετρελαίου που πληρούν τους όρους του άρθρου 9.»

10. Το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/119, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποθέματα έκτακτης ανάγκης – Υπολογισμός των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλες τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις προκειμένου να διασφαλίσουν, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012, τη διατήρηση, προς όφελός τους, στην επικράτεια της Κοινότητας και σε μόνιμη βάση, ενός συνολικού επιπέδου αποθεμάτων πετρελαίου, ισοδύναμου τουλάχιστον με τη μεγαλύτερη από τις ποσότητες που αντιστοιχεί είτε σε 90 ημέρες μέσων ημερήσιων καθαρών εισαγωγών είτε σε 61 ημέρες μέσης ημερήσιας εσωτερικής κατανάλωσης.

2. Οι μέσες ημερήσιες καθαρές εισαγωγές που λαμβάνονται υπόψη υπολογίζονται με βάση το ισοδύναμο σε αργό πετρέλαιο, των εισαγωγών κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ημερολογιακού έτους, όπως ορίζεται σύμφωνα με τους όρους και τη μέθοδο που περιγράφεται στο παράρτημα Ι.

Η μέση ημερήσια εσωτερική κατανάλωση που λαμβάνεται υπόψη υπολογίζεται με βάση το ισοδύναμο σε αργό πετρέλαιο, της εσωτερικής κατανάλωσης κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ημερολογιακού έτους, όπως καθορίζεται και υπολογίζεται σύμφωνα με τους όρους και τη μέθοδο που περιγράφεται στο παράρτημα ΙΙ.

3. Ωστόσο, κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, όσον αφορά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως τις 30 Ιουνίου κάθε ημερολογιακού έτους, οι μέσες ημερήσιες καθαρές εισαγωγές και η εσωτερική κατανάλωση που αναφέρονται στην ως άνω παράγραφο καθορίζονται βάσει των ποσοτήτων που εισήχθησαν και καταναλώθηκαν κατά τη διάρκεια του προτελευταίου ημερολογιακού έτους πριν από το εν λόγω ημερολογιακό έτος.

4. Οι τρόποι και μέθοδοι υπολογισμού των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο μπορούν να τροποποιούνται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2.»

11. Το άρθρο 4 της οδηγίας 2009/119, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υπολογισμός του επιπέδου των αποθεμάτων», ορίζει, στην παράγραφο 1, ότι «[τ]α επίπεδα των διατηρούμενων αποθεμάτων υπολογίζονται σύμφωνα με τις μεθόδους του παραρτήματος ΙΙΙ […]».

12. Το άρθρο 7 της οδηγίας 2009/119, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κεντρικοί φορείς διατήρησης αποθεμάτων», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να δημιουργούν ΚΦΔΑ. […]

2. Ο ΚΦΔΑ έχει ως πρωταρχικό στόχο την απόκτηση, διατήρηση και πώληση αποθεμάτων πετρελαίου για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ή για τη συμμόρφωση προς τις διεθνείς συμφωνίες περί διατήρησης αποθεμάτων πετρελαίου. Αποτελεί τον μοναδικό οργανισμό ή υπηρεσία στον οποίο μπορούν να ανατίθενται αρμοδιότητες για να αποκτά ή να πωλεί ειδικά αποθέματα.»

13. Το άρθρο 8 της οδηγίας 2009/119, το οποίο φέρει τον τίτλο «Οικονομικοί φορείς», προβλέπει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος φροντίζει να δίνει σε κάθε οικονομικό φορέα στον οποίο επιβάλλει υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του όπως απορρέουν από το άρθρο 3, το δικαίωμα να μεταβιβάζει, τουλάχιστον εν μέρει τις υποχρεώσεις αυτές και κατ' επιλογή του οικονομικού φορέα, αλλά μόνο:

α) στον ΚΦΔΑ του κράτους μέλους, για λογαριασμό του οποίου διατηρούνται τα αποθέματα αυτά ή/και

β) σε έναν ή περισσότερους άλλους ΚΦΔΑ οι οποίοι έχουν δηλώσει εκ των προτέρων ότι προτίθενται να διατηρούν τα αποθέματα αυτά, υπό την προϋπόθεση ότι οι μεταβιβάσεις υποχρεώσεων έχουν εγκριθεί εκ των προτέρων τόσο από το κράτος μέλος για λογαριασμό του οποίου διατηρούνται τα αποθέματα όσο και από όλα τα κράτη μέλη στο έδαφος των οποίων θα διατηρούνται τα αποθέματα.

γ) σε άλλους οικονομικούς φορείς με πλεονασματικά αποθέματα ή με διαθέσιμη ικανότητα διατήρησης αποθεμάτων εκτός της επικράτειας του κράτους μέλους για λογαριασμό του οποίου διατηρούνται τα αποθέματα εντός της Κοινότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση υποχρεώσεων έχει εγκριθεί εκ των προτέρων τόσο από το κράτος μέλος για λογαριασμό του οποίου διατηρούνται τα αποθέματα όσο και από όλα τα κράτη μέλη στο έδαφος των οποίων θα διατηρούνται τα αποθέματα ή/και

δ) σε άλλους οικονομικούς φορείς με πλεονασματικά αποθέματα ή με διαθέσιμη ικανότητα διατήρησης αποθεμάτων εντός της επικράτειας του κράτους μέλους για λογαριασμό του οποίου διατηρούνται τα αποθέματα, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση υποχρεώσεων έχει κοινοποιηθεί εκ των προτέρων στο κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη δύνανται να επιβάλουν περιορισμούς ή προϋποθέσεις για τη μεταβίβαση αυτή.

Οι μεταβιβάσεις που αναφέρονται στα στοιχεία γ) και δ) δεν μπορούν να συνοδεύονται από άλλη επιμέρους μεταβίβαση. Οποιαδήποτε αλλαγή ή επέκταση μεταβίβασης υποχρεώσεων που αναφέρεται στα στοιχεία β) και γ) τίθεται σε ισχύ εφόσον έχει λάβει εκ των προτέρων έγκριση από τα κράτη μέλη που ενέκριναν τη μεταβίβαση. Οποιαδήποτε αλλαγή ή επέκταση μεταβίβασης υποχρεώσεων που αναφέρεται στο στοιχείο δ) αντιμετωπίζεται ως νέα μεταβίβαση.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να περιορίζουν το δικαίωμα μεταβίβασης των οικονομικών φορέων στους οποίους επιβάλλουν ή έχουν επιβάλει υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων. […]

3. Παρά τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, τα κράτη μέλη δύνανται να επιβάλουν υποχρέωση στους οικονομικούς φορείς να μεταβιβάζουν τουλάχιστον ένα μέρος των υποχρεώσεών τους διατήρησης αποθεμάτων στον ΚΦΔΑ του κράτους μέλους.

4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα δέοντα μέτρα για να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς όσον αφορά τον τρόπο υπολογισμού των υποχρεώσεων τήρησης αποθεμάτων που τους επιβάλλονται το αργότερο 200 ημέρες πριν από την έναρξη της περιόδου την οποία αφορά η συγκεκριμένη υποχρέωση. Οι οικονομικοί φορείς πρέπει να ασκούν το δικαίωμα μεταβίβασης των υποχρεώσεων τήρησης αποθεμάτων στους ΚΦΔΑ το αργότερο 170 ημέρες πριν από την έναρξη της περιόδου την οποία αφορά η συγκεκριμένη υποχρέωση. […]»

14. Το άρθρο 9 της οδηγίας 2009/119, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ειδικά αποθέματα», ορίζει στις παραγράφους 1 και 5 τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να δεσμεύεται να διατηρήσει ένα στοιχειώδες επίπεδο αποθέματος πετρελαίου, υπολογιζόμενο ως ημέρες κατανάλωσης, σύμφωνα με τους όρους του παρόντος άρθρου. […]

[…]

5. Κάθε κράτος μέλος που δεν έχει δεσμευθεί για την πλήρη διάρκεια ενός συγκεκριμένου ημερολογιακού έτους να διατηρεί ειδικά αποθέματα τουλάχιστον 30 ημερών μεριμνά ώστε το ένα τρίτο τουλάχιστον της υποχρέωσής του για διατήρηση αποθεμάτων να διατηρείται με τη μορφή προϊόντων που αποτελούνται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3. […]»

15. Στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 2009/119 καθορίζονται οι «[μ]έθοδοι που εφαρμόζονται για τον υπολογισμό του επιπέδου των διατηρουμένων αποθεμάτων». Το τρίτο, το πέμπτο, το έκτο και το έβδομο εδάφιο του παραρτήματος αυτού έχουν ως εξής:

«Τα αποθέματα αργού πετρελαίου μειώνονται κατά 4 %, ποσοστό το οποίο αντιστοιχεί στη μέση απόδοση νάφθας.

[…]

Τα υπόλοιπα προϊόντα πετρελαίου υπολογίζονται ως μέρος των αποθεμάτων με μία από τις δύο ακόλουθες μεθόδους. Τα κράτη μέλη πρέπει να διατηρούν τη μέθοδο που έχουν επιλέξει καθ' όλη τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους στο οποίο αφορά ο υπολογισμός.

Τα κράτη μέλη μπορούν:

α) να συμπεριλαμβάνουν όλα τα υπόλοιπα αποθέματα προϊόντων πετρελαίου που προσδιορίζονται στο παράρτημα Α κεφάλαιο 3.4 του [κανονισμού 1099/2008] και να προσδιορίσουν το ισοδύναμο σε αργό πετρέλαιο πολλαπλασιάζοντας τις σχετικές ποσότητες με τον συντελεστή 1,065· ή

β) να συμπεριλαμβάνουν μόνο τα αποθέματα των ακόλουθων προϊόντων: βενζίνη για κινητήρες, βενζίνη αεροπλάνων, καύσιμο αεριωθούμενων τύπου βενζίνης (καύσιμο αεριωθούμενων τύπου νάφθας ή JP4), καύσιμο αεριωθούμενων τύπου κηροζίνης, άλλη κηροζίνη, πετρέλαιο εσωτερικής καύσης/ντίζελ (απόσταγμα πετρελαίου εξωτερικής καύσης), μαζούτ (υψηλής και χαμηλής περιεκτικότητας σε θείο), και να προσδιορίσουν το ισοδύναμο σε αργό πετρέλαιο πολλαπλασιάζοντας τις σχετικές ποσότητες με τον συντελεστή 1,2.

Για τον υπολογισμό των αποθεμάτων μπορούν να λαμβάνονται υπόψη οι ποσότητες που διατηρούνται:

– στις δεξαμενές των διυλιστηρίων,

– στους σταθμούς φόρτωσης,

– στις δεξαμενές εφοδιασμού των πετρελαιαγωγών,

– στις φορτηγίδες,

– στα παράκτια δεξαμενόπλοια,

– στα ελλιμενισμένα πετρελαιοφόρα,

– στις δεξαμενές των πλοίων εσωτερικής ναυσιπλοΐας,

– στον πυθμένα των δεξαμενών,

– υπό μορφή επιχειρησιακών αποθεμάτων,

– από σημαντικούς καταναλωτές λόγω νομικών υποχρεώσεών τους ή άλλων οδηγιών εκ μέρους των δημόσιων αρχών.

[…]»

2. Ο κανονισμός 1099/2008

16. Το άρθρο 2, στοιχείο δ′, του κανονισμού 1099/2008 ορίζει ότι, για τους σκοπούς του κανονισμού αυτού, «καύσιμα, θερμότητα, ανανεώσιμη ενέργεια, ηλεκτρισμός ή οποιαδήποτε άλλη μορφή ενέργειας» νοούνται ως «ενεργειακά προϊόντα».

17. Το παράρτημα Α του κανονισμού 1099/2008 περιέχει «διευκρινίσεις ορολογίας». Στο κεφάλαιο 3.4 του παραρτήματος αυτού ορίζεται η έννοια «Πετρέλαιο (Αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου)».

18. Στο σημείο 3.4.20 του εν λόγω παραρτήματος, ο ορισμός της έννοιας «Λιπαντικά» έχει ως εξής:

«Υδρογονάνθρακες που παράγονται από υποπροϊόντα απόσταξης. Χρησιμοποιούνται κυρίως για τον περιορισμό των τριβών μεταξύ των επιφανειών στήριξης. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει όλο το φάσμα των τελικών λιπαντικών ελαίων, από το αξονέλαιο μέχρι το λιπαντικό κυλίνδρων, καθώς και τα λιπαντικά έλαια που χρησιμοποιούνται σε γράσα, σε λάδια κινητήρων και σε όλο το φάσμα των βασικών αποθεμάτων σε λιπαντικά έλαια.»

19. Στο σημείο 3.4.23 του ίδιου παραρτήματος, ο «Οπτάνθρακας από πετρέλαιο» ορίζεται ως εξής:

«Μαύρο στερεό παραπροϊόν, που λαμβάνεται κυρίως με πυρόλυση και ανθρακοποίηση προϊόντων εφοδιασμού από πετρέλαιο, υπολείμματα απόσταξης σε κενό, άσφαλτο και πίσσα σε μεθόδους επεξεργασίας όπως η καθυστερημένη παραγωγή οπτάνθρακα ή η παραγωγή ρευστού οπτάνθρακα. Αποτελείται κυρίως από άνθρακα (90-95 %) και έχει μικρή περιεκτικότητα σε τέφρα. Χρησιμοποιείται ως προϊόν εφοδιασμού σε εγκαταστάσεις οπτανθρακοποίησης του τομέα χαλυβουργίας, για θερμαντικούς σκοπούς, για την κατασκευή ηλεκτροδίων και για την παραγωγή χημικών ουσιών. Οι δύο σημαντικότερες ποιότητες είναι ο "πράσινος οπτάνθρακας" και ο "φρυγμένος οπτάνθρακας". Περιλαμβάνεται ο "οπτάνθρακας καταλύτη", που επικάθεται στον καταλύτη κατά τις διεργασίες εξευγενισμού· αυτός ο οπτάνθρακας δεν μπορεί να ανακτηθεί και συνήθως καταναλώνεται ως καύσιμο διυλιστηρίου.»

Β. Το βουλγαρικό δίκαιο

20. Ο Zakon za zapasite ot neft i neftoprodukti (νόμος περί των αποθεμάτων πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου), της 15ης Φεβρουαρίου 2013[9] (στο εξής: ZZNN), ο οποίος μετέφερε στο βουλγαρικό δίκαιο την οδηγία 2009/119, ορίζει, στο άρθρο 1, παράγραφος 1, ότι «ο [ZZNN] ρυθμίζει τη δημιουργία, τη διατήρηση, την ανανέωση, τη χρήση και την αποκατάσταση των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης σε πετρέλαιο και των ειδικών αποθεμάτων σε προϊόντα πετρελαίου και θεσπίζει τα αναγκαία διαδικαστικά μέσα για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης σοβαρής έλλειψης».

21. Κατά το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 4, του ZZNN:

«(1) Βάσει του παρόντος νόμου, δημιουργούνται, διατηρούνται, επικαιροποιούνται, χρησιμοποιούνται, αποκαθίστανται και ελέγχονται αποθέματα έκτακτης ανάγκης σε πετρέλαιο και στις ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων πετρελαίου: 1. βενζίνη για κινητήρες· 2. πετρέλαιο εσωτερικής καύσης, καύσιμο αεριωθούμενων τύπου κηροζίνης και καύσιμο για κινητήρες ντίζελ· 3. βαρύ μαζούτ· 4. αέριο προπάνιο-βουτάνιο.

[…]

(4) Ο παρών νόμος εφαρμόζεται στα ενεργειακά προϊόντα που μνημονεύονται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του [κανονισμού 1099/2008], καθώς και στα βαρέα καύσιμα, πλην εκείνων που παραδίδονται στο έδαφος της χώρας εντός βιομηχανικής συσκευασίας καθαρού βάρους έως 1 kg».

[9] DV αριθ. 15, της 15ης Φεβρουαρίου 2013.

22. Το άρθρο 3, παράγραφος 4, του ZZNN προβλέπει τα εξής:

«Οι υπόχρεοι οργανώνουν και χρηματοδοτούν, για δικό τους λογαριασμό και με δικούς τους πόρους, τη δημιουργία, τη διατήρηση, την ανανέωση και την αποκατάσταση του επιπέδου αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης που οφείλουν να τηρούν.»

23. Το άρθρο 21, παράγραφοι 1 και 11, του ZZNN έχει ως εξής:

«(1) Τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης μπορούν να διατηρούνται υπό μορφή πετρελαίου ή/και των προϊόντων πετρελαίου που μνημονεύονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1.

[…]

(11) Τα επίπεδα των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης σε βαρύ μαζούτ, τα οποία καθορίζονται με βάση τις καθαρές εισαγωγές και τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις ή τη μέση ημερήσια κατανάλωση, μπορούν να δημιουργηθούν και να διατηρηθούν, έως και σε ποσοστό 100 %, υπό μορφή πετρελαίου εσωτερικής καύσης, βενζίνης για κινητήρες αυτοκινήτων και/ή καυσίμου κινητήρων ντίζελ, η δε ποσότητα πρέπει να είναι ίση με την ποσότητα του αποθέματος σε βαρύ μαζούτ για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση.»

III. Οι διαφορές των κύριων δικών, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

24. Η Trade Express, προσφεύγουσα της κύριας δίκης στην υπόθεση C-395/22, δήλωσε, στη Βουλγαρία, ενδοκοινοτικές αποκτήσεις 89,6 τόνων λιπαντικών ελαίων για το έτος 2020. Τα λιπαντικά αυτά έλαια, τα οποία αντιστοιχούν στο σημείο 3.4.20 του παραρτήματος Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008, προορίζονταν για πώληση. Η Trade Express δεν άσκησε, κατά το ίδιο έτος, άλλη οικονομική δραστηριότητα με αντικείμενο άλλον τύπο προϊόντος από τα μνημονευόμενα στο ως άνω παράρτημα.

25. Η Devnia Tsiment, προσφεύγουσα της κύριας δίκης στην υπόθεση C-428/22, δήλωσε ότι εισήγαγε στη Βουλγαρία 34 657,39 τόνους οπτάνθρακα πετρελαίου κατά το έτος 2020. Ο οπτάνθρακας πετρελαίου, ο οποίος αντιστοιχεί στο σημείο 3.4.23 του παραρτήματος Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008, χρησιμοποιείται σε ορυκτολογική κατεργασία για την παραγωγή μη κονιοποιημένου τσιμέντου, γνωστού ως «κλίνκερ». Η Devnia Tsiment δεν άσκησε, κατά το ίδιο έτος, άλλη οικονομική δραστηριότητα με αντικείμενο άλλον τύπο προϊόντος από τα μνημονευόμενα στο ως άνω παράρτημα.

26. Λόγω των δραστηριοτήτων αυτών, ο αντιπρόεδρος της εθνικής υπηρεσίας υποχρέωσε την Devnia Tsiment και την Trade Express, με δύο πράξεις της 28ης και της 29ης Απριλίου 2021 αντιστοίχως (στο εξής, από κοινού: προσβαλλόμενες πράξεις), να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν, για δικό τους λογαριασμό και με δικούς τους πόρους, από την 1η Ιουλίου 2021 έως τις 30 Ιουνίου 2022, αποθέματα έκτακτης ανάγκης σε βαρύ μαζούτ. Η Devnia Tsiment υποχρεώθηκε να δημιουργήσει και να διατηρήσει σχετικό απόθεμα 7 806,058 τόνων και η Trade Express σχετικό απόθεμα 15,947 τόνων.

27. Οι δύο εταιρίες άσκησαν ενώπιον του Administrativen sad – Varna (διοικητικού πρωτοδικείου Βάρνας, Βουλγαρία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου στις υπό κρίση υποθέσεις, προσφυγές με αίτημα την ακύρωση των αντίστοιχων πράξεων. Αμφότερες αμφισβητούν τη

νομιμότητα των προσβαλλόμενων πράξεων υποστηρίζοντας, εν συνόψει, ότι η εθνική ρύθμιση προσκρούει στην οδηγία 2009/119, διότι επιβάλλει στους οικονομικούς φορείς υποχρέωση δημιουργίας και διατήρησης αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης σε προϊόντα πετρελαίου διαφορετικά από εκείνα τα οποία αποτελούν το αντικείμενο των οικονομικών τους δραστηριοτήτων [10].

28. Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Devnia Tsiment και η Trade Express δεν ασκούσαν, κατά το έτος 2020, και εξακολουθούν να μην ασκούν οικονομική δραστηριότητα με αντικείμενο άλλους τύπους προϊόντων εκ των απαριθμούμενων στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008, πέραν του οπτάνθρακα πετρελαίου και των λιπαντικών ελαίων αντιστοίχως. Επιπλέον, υπογραμμίζει ότι οι δύο εταιρίες δεν διαθέτουν ούτε ποσότητες βαρέος μαζούτ αντίστοιχες προς τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης τα οποία απαιτούνταν με τις προσβαλλόμενες πράξεις του αντιπροέδρου της εθνικής υπηρεσίας, ούτε αποθήκη για την αποθήκευση τέτοιων αποθεμάτων, με αποτέλεσμα να μην δύνανται να χαρακτηριστούν «εναποθηκευτές» προϊόντων πετρελαίου, κατά την έννοια του ZZNN. Ως εκ τούτου, η δημιουργία και η διατήρηση τέτοιων επιπέδων αποθέματος έκτακτης ανάγκης συνεπάγονται για τις εταιρίες αυτές, αφενός, σημαντική οικονομική επιβάρυνση, στον βαθμό που οφείλουν είτε να αγοράσουν τις απαιτούμενες ποσότητες για τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης σε βαρύ μαζούτ είτε να μεταβιβάσουν τις υποχρεώσεις τους σε άλλους οικονομικούς φορείς έναντι αμοιβής και, αφετέρου, την ανάγκη χορήγησης μιας τεχνικής παράτασης προς διεκπεραίωση της διαδικασίας αδειοδότησης για αποθήκη προϊόντων πετρελαίου.

29. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται σε προγενέστερες υποθέσεις παρόμοιες με εκείνες των κύριων δικών, στις οποίες το Varhoven administrativen sad (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Βουλγαρία) απέρριψε προσφυγές εταιριών που είχαν πραγματοποιήσει εισαγωγές ή ενδοκοινοτικές αποκτήσεις οπτάνθρακα πετρελαίου ή λιπαντικών ελαίων και προσέβαλαν τις διοικητικές πράξεις με τις οποίες υποχρεώθηκαν να δημιουργήσουν αποθέματα βαρέος μαζούτ [11].

30. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον η εθνική ρύθμιση είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/119, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα του Χάρτη.

31. Ειδικότερα, κατά το αιτούν δικαστήριο, από την αιτιολογική σκέψη 33, από το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία θ′ και ι′, και από τα άρθρα 3 και 8 της οδηγίας 2009/119 προκύπτει ότι στόχος της οδηγίας είναι η δημιουργία αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης για όλα τα προϊόντα που μνημονεύονται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πετρέλαιο (Αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου)», ήτοι και για τις 24 υπο-ομάδες τέτοιων προϊόντων, και όχι μόνον για ορισμένα εξ αυτών.

32. Όμως, η βουλγαρική ρύθμιση προβλέπει τη δημιουργία τέτοιων αποθεμάτων μόνο για το πετρέλαιο και τέσσερα άλλα προϊόντα πετρελαίου, μεταξύ των οποίων το βαρύ μαζούτ [12]. Επιπλέον, υποχρεώνει κάθε οικονομικό φορέα που έχει εισαγάγει προϊόντα τα οποία μνημονεύονται στο ως άνω κεφάλαιο να δημιουργεί και να διατηρεί αποθέματα έκτακτης ανάγκης για κάποιο από τα προϊόντα αυτά. Στην πράξη, δυνάμει της επίμαχης ρυθμίσεως, ένας

[10] Πιο συγκεκριμένα, η Trade Express αμφισβητεί τον χαρακτηρισμό της ως «υπόχρεου», προβάλλοντας τρία επιχειρήματα: την οικονομική της αδυναμία να προμηθευτεί την ποσότητα βαρέος μαζούτ στην οποία αναφέρεται η προσβαλλόμενη πράξη, το γεγονός ότι δεν διαθέτει εγκαταστάσεις για τη διατήρηση αποθεμάτων σε βαρύ μαζούτ και την αδυναμία εμπρόθεσμης εκπλήρωσης της υποχρέωσης δημιουργίας και διατήρησης του απαιτούμενου αποθέματος έκτακτης ανάγκης. Η Devnia Tsiment, από την πλευρά της, επικαλείται, μεταξύ άλλων, εσφαλμένη μεταφορά της οδηγίας 2009/119 στο βουλγαρικό δίκαιο.

[11] Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στις αποφάσεις του Varhoven administrativen sad (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου) της 11ης Μαρτίου και της 4ης Μαΐου 2022.

[12] Βλ. σημείο 21 των παρουσών προτάσεων.

οικονομικός φορέας ο οποίος χρησιμοποιεί αποκλειστικώς λιπαντικά έλαια ή οπτάνθρακα πετρελαίου στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του μπορεί, συνεπώς, να υποχρεωθεί να δημιουργήσει απόθεμα βαρέος μαζούτ, έστω και αν το προϊόν αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο καμίας δραστηριότητάς του. Το αιτούν δικαστήριο κλίνει προς το συμπέρασμα ότι μια τέτοια υποχρέωση είναι αντίθετη προς τους σκοπούς και το πνεύμα της οδηγίας 2009/119, καθώς και προς την αρχή της αναλογικότητας η οποία καθιερώνεται στον Χάρτη.

33. Τούτο διότι η υποχρέωση ενός οικονομικού φορέα να δημιουργεί αποθέματα σε προϊόν πετρελαίου το οποίο δεν χρησιμοποιεί στο πλαίσιο των οικονομικών του δραστηριοτήτων σημαίνει ότι αυτός αναγκάζεται είτε να αγοράσει είτε να δανειστεί, μεταβιβάζοντας μέρος της υποχρέωσής του, την απαιτούμενη ποσότητα του προϊόντος και να την αποθηκεύσει σύμφωνα με τις οικείες ρυθμιστικές απαιτήσεις. Τούτο συνεπάγεται σημαντική οικονομική επιβάρυνσή του[13] και μπορεί να επηρεάσει τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς και του ανταγωνισμού. Η λογική της οδηγίας 2009/119, καθώς και η απαίτηση συνεκτικής ερμηνείας της, συνηγορούν μάλλον υπέρ της άποψης ότι ο οικονομικός φορέας πρέπει να υπέχει υποχρεώσεις παροχής σε είδος οι οποίες δεν προκαλούν υπέρμετρη επιβάρυνση (όπως η υποχρέωση αποθήκευσης ενεργειακών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο των εμπορικών του δραστηριοτήτων), προκειμένου να εξασφαλίζεται μια εύλογη ισορροπία μεταξύ των δημόσιων συμφερόντων της Ένωσης και των ιδιωτικών συμφερόντων (ήτοι, της επέμβασης στη νομική σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου). Επιπλέον, η βουλγαρική ρύθμιση δεν παρέχει τη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη ο αντίκτυπος τον οποίο έχουν επί της οικονομικής κατάστασης και της ανταγωνιστικότητας του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα οι διοικητικές διατυπώσεις και οι οικονομικοί πόροι που απαιτούνται για τη δημιουργία και τη διατήρηση αποθέματος έκτακτης ανάγκης το οποίο σχετίζεται, ενδεχομένως, με προϊόν ξένο προς την οικονομική του δραστηριότητα.

34. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Administrativen sad – Varna (διοικητικό πρωτοδικείο Βάρνας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία είναι, κατ' ουσίαν, παρόμοια σε αμφότερες τις υποθέσεις:

«1) Έχουν η αιτιολογική σκέψη 33, το άρθρο 1, το άρθρο 3, το άρθρο 8 και το άρθρο 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχεία θ' και ι', της [οδηγίας 2009/119], λαμβανομένων υπόψη του σκοπού της οδηγίας και του άρθρου 2, στοιχείο δ', του [κανονισμού 1099/2008], καθώς και υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας του άρθρου 52, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του [Χάρτη], την έννοια ότι αποκλείουν εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας μπορεί να επιβληθεί υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων εκτάκτου ανάγκης σε πρόσωπα που έχουν πραγματοποιήσει ενδοκοινοτικές αποκτήσεις λιπαντικών ελαίων σύμφωνα με το σημείο 3.4.20, του παραρτήματος Α, του [κανονισμού 1099/2008] (και σε εισαγωγείς τέτοιων λιπαντικών ελαίων) [*στο πλαίσιο της υποθέσεως C-395/22*] [ή] οπτάνθρακα από πετρέλαιο σύμφωνα με το σημείο 3.4.23, του παραρτήματος Α, του [κανονισμού 1099/2008] για παραγωγικούς σκοπούς [*στο πλαίσιο της υποθέσεως C-428/22*];

2) Έχουν η αιτιολογική σκέψη 33, το άρθρο 1, το άρθρο 3, το άρθρο 8 και το άρθρο 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχεία θ' και ι', της οδηγίας [2009/119], λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της οδηγίας και υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας του άρθρου 52, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του [Χάρτη], την έννοια ότι αποκλείουν εθνική ρύθμιση όπως η

[13] Ήτοι την καταβολή του τιμήματος για την προμήθεια του οικείου προϊόντος, την αγορά ή την μίσθωση αποθηκευτικών εγκαταστάσεων για τη διατήρηση του αποθέματος, την ασφάλισή του κατ' εφαρμογήν του ZZNN και την πληρωμή του ειδικού φόρου κατανάλωσης σύμφωνα με τη βουλγαρική νομοθεσία περί ειδικών φόρων κατανάλωσης, ακόμη και σε περίπτωση που ο υπόχρεος αποφασίσει να μεταβιβάσει την υποχρέωση, κάνοντας χρήση της σχετικής ευχέρειας που του παρέχεται.

επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας οι τύποι προϊόντων για τους οποίους επιβάλλεται η δημιουργία και διατήρηση αποθεμάτων εκτάκτου ανάγκης περιορίζονται μόνο σε ένα μέρος των τύπων προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχείο θ′, της οδηγίας, σε συνδυασμό με το παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του [κανονισμού 1099/2008];

3) Έχουν η αιτιολογική σκέψη 33, το άρθρο 1, το άρθρο 3, το άρθρο 8 και το άρθρο 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχεία θ′ και ι′, της [οδηγίας 2009/119], λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της οδηγίας και υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας του άρθρου 52, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του [Χάρτη], την έννοια ότι αποκλείουν εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας η πραγματοποίηση από ένα πρόσωπο ενδοκοινοτικών αποκτήσεων ή/και εισαγωγών ενός τύπου εκ των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχείο θ′, της οδηγίας, σε συνδυασμό με το παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του [κανονισμού 1099/2008], συνεπάγεται την υποχρέωσή του για δημιουργία και διατήρηση αποθεμάτων εκτάκτου ανάγκης ενός άλλου, διαφορετικού, τύπου προϊόντος;

4) Έχουν η αιτιολογική σκέψη 33, το άρθρο 1, το άρθρο 3, το άρθρο 8 και το άρθρο 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχεία θ′ και ι′, της [οδηγίας 2009/119], λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της οδηγίας και υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας του άρθρου 52, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του [Χάρτη], την έννοια ότι αποκλείουν εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας ένα πρόσωπο βαρύνεται με την υποχρέωση δημιουργίας και διατήρησης αποθεμάτων προϊόντος το οποίο δεν χρησιμοποιεί στο πλαίσιο της εμπορικής του δραστηριότητας και το οποίο δεν συνδέεται με την εν λόγω δραστηριότητα, ενώ, επιπλέον, αυτή η υποχρέωση επιφέρει σημαντική οικονομική επιβάρυνση (η οποία ουσιαστικά συνεπάγεται αδυναμία εκπλήρωσης της υποχρέωσης), δεδομένου ότι το πρόσωπο ούτε διαθέτει το προϊόν ούτε είναι εισαγωγέας ή/και εναποθηκευτής του;

5) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως σε ένα εκ των ερωτημάτων: Έχουν η αιτιολογική σκέψη 33, το άρθρο 1, το άρθρο 3, το άρθρο 8 και το άρθρο 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχεία θ′ και ι′, της [οδηγίας 2009/119], λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της οδηγίας και υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας του άρθρου 52, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του [Χάρτη], την έννοια ότι πρόσωπο το οποίο έχει πραγματοποιήσει ενδοκοινοτικές αποκτήσεις ή/και εισαγωγές συγκεκριμένου τύπου προϊόντος, μπορεί να υποχρεωθεί στη δημιουργία και διατήρηση αποθεμάτων εκτάκτου ανάγκης μόνο του ίδιου τύπου προϊόντος ο οποίος απετέλεσε και αντικείμενο των ενδοκοινοτικών αποκτήσεων/εισαγωγών;»

35. Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 9ης Αυγούστου 2022, οι υπό κρίση υποθέσεις ενώθηκαν προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν στο Δικαστήριο η Devnia Tsiment, η Βουλγαρική, η Ολλανδική και η Σλοβακική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 5ης Ιουλίου 2023, άπασες οι μετέχουσες στη διαδικασία, πλην της Σλοβακικής Κυβερνήσεως, ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις που τους έθεσε το Δικαστήριο.

IV. Ανάλυση

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

36. Κατ' αρχάς εκτιμώ ότι, χάριν σαφήνειας, είναι σκόπιμη η αναδιατύπωση των προδικαστικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν από το αιτούν δικαστήριο. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν οι κρίσιμες διατάξεις της οδηγίας 2009/119, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των άρθρων 17 και 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι αποκλείουν εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας:

– οικονομικός φορέας ο οποίος έχει εισαγάγει ενεργειακά προϊόντα που εμπίπτουν στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008 μπορεί να υποχρεωθεί να δημιουργήσει απόθεμα έκτακτης ανάγκης (*πρώτο προδικαστικό ερώτημα*)·

– τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης αποτελούνται από ορισμένους μόνον από τους τύπους ενεργειακών προϊόντων που μνημονεύονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ′, της οδηγίας 2009/199 (*δεύτερο προδικαστικό ερώτημα*)· και

– η εισαγωγή, από οικονομικό φορέα, ενός τύπου προϊόντος εκ των μνημονευόμενων στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ′, της οδηγίας συνεπάγεται την υποχρέωσή του να δημιουργήσει αποθέματα έκτακτης ανάγκης για άλλον τύπο προϊόντος από τα αναφερόμενα στη διάταξη αυτή, ακόμη και όταν δεν χρησιμοποιεί τον συγκεκριμένο τύπο προϊόντος στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του και η υποχρέωση αυτή συνεπάγεται σημαντική οικονομική επιβάρυνση (*τρίτο, τέταρτο και πέμπτο προδικαστικό ερώτημα*).

B. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

37. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν ένα κράτος μέλος μπορεί, στο πλαίσιο της εφαρμογής των υποχρεώσεων που υπέχει από το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/119, να απαιτεί από έναν «οικονομικό φορέα», κατά την έννοια του άρθρου 8 της οδηγίας, ο οποίος έχει εισαγάγει ενεργειακό προϊόν εκ των απαριθμούμενων στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008 να δημιουργεί και να διατηρεί «απόθεμα εκτάκτου ανάγκης», κατά την έννοια του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ι′, της οδηγίας.

38. Εκτιμώ ότι στο ανωτέρω ερώτημα πρέπει σαφώς να δοθεί καταφατική απάντηση.

39. Ως προς το ζήτημα αυτό, επιβάλλονται ορισμένες εισαγωγικές παρατηρήσεις.

40. Κατ' αρχάς θεωρώ ότι είναι χρήσιμο να υπενθυμιστεί ότι η οδηγία 2009/119, σε συνέχεια των προγενέστερων οδηγιών του 1968 και του 2006[14], αποσκοπεί, όπως προκύπτει από το άρθρο της 1, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των αιτιολογικών της σκέψεων 3 και 33: i) στην ενίσχυση και στην κατοχύρωση υψηλού επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο στην Ένωση, χάρη σε μηχανισμούς που χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και βασίζονται στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, διασφαλιζομένης ταυτόχρονα της τήρησης των κανόνων της εσωτερικής αγοράς και του ανταγωνισμού, ii) στη διατήρηση ενός ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου και iii) στη δημιουργία των απαραίτητων διαδικαστικών μέσων για

[14] Πράγματι, οι κανόνες που αποσκοπούν στη διατήρηση υψηλού επιπέδου αποθεμάτων πετρελαίου ανάγονται στην πρώτη και στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας του 1968.

την αντιμετώπιση ενδεχόμενης σοβαρής έλλειψης. Επομένως, στο πλαίσιο της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, τα αποθέματα πετρελαίου που δημιουργούνται από κάθε κράτος μέλος αποτελούν μέρος των κοινών αποθεμάτων της Ένωσης. Τούτο επιβεβαιώνεται, ειδικότερα, από την αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 2009/119 στην οποία διαλαμβάνεται ότι «[η] διαθεσιμότητα των αποθεμάτων πετρελαίου και η διασφάλιση της παροχής ενέργειας συνιστούν βασικά στοιχεία *της δημόσιας ασφάλειας των κρατών μελών* και *της [Ένωσης]*» [15].

41. Εν συνεχεία, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/119, «[τ]α κράτη μέλη θεσπίζουν όλες τις κατάλληλες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις προκειμένου να διασφαλίσουν […] τη διατήρηση, προς όφελός τους, στην επικράτεια [της Ένωσης] και σε μόνιμη βάση, ενός συνολικού επιπέδου αποθεμάτων πετρελαίου, ισοδύναμου τουλάχιστον με τη μεγαλύτερη από τις ποσότητες που αντιστοιχεί είτε σε 90 ημέρες μέσων ημερήσιων καθαρών εισαγωγών είτε σε 61 ημέρες μέσης ημερήσιας εσωτερικής κατανάλωσης». Από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει, αφενός, ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να καθορίσουν τα ίδια τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμόσουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από την οδηγία [16] και, αφετέρου, ότι η οδηγία ορίζει, πάντως, τις μεθόδους και τον τρόπο υπολογισμού των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης που κρίνονται ενδεδειγμένα από τον νομοθέτη της Ένωσης.

42. Τέλος, στο πλαίσιο της εφαρμογής των υποχρεώσεών τους, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων. Πράγματι, από τις διατάξεις της οδηγίας 2009/119 συνάγεται ότι η υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων δεν βαρύνει πάντοτε τον ΚΦΔΑ του εκάστοτε κράτους μέλους [17], αλλά μπορεί επίσης να επιβληθεί (είτε αποκλειστικώς είτε συμπληρωματικώς) στον βιομηχανικό κλάδο παραγωγής και στους οικονομικούς φορείς [18].

43. Για να δοθεί απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει, επομένως, να εξεταστεί αν η οδηγία 2009/119 ορίζει σε ποια κατηγορία οικονομικών φορέων μπορεί να επιβληθεί υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων.

44. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά επίσης το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται, οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος, καθώς και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, το ιστορικό της θέσπισής της [19].

45. Πρώτον, όσον αφορά το *γράμμα* των διατάξεων της οδηγίας 2009/119, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι σε πολλές από τις διατάξεις της γίνεται μνεία του όρου «οικονομικός φορέας», χωρίς ωστόσο η έννοια αυτή να ορίζεται ρητώς στην οδηγία [20]. Ειδικότερα, το άρθρο 8 της οδηγίας, το οποίο φέρει μάλιστα τον τίτλο «οικονομικοί φορείς», ρυθμίζει τη δυνατότητα που παρέχεται στους οικονομικούς φορείς να μεταβιβάζουν, τουλάχιστον εν μέρει, την υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων την οποία υπέχουν, είτε στον ΚΦΔΑ του κράτους μέλους του ή άλλων

15 Η υπογράμμιση δική μου.

16 Κατά την κατάρτιση της πρότασης οδηγίας, η Επιτροπή θεώρησε ότι η ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων «δεν αποτελ[ούσε] πρόβλημα» [βλ. σελ. 17 του εγγράφου εργασίας της Επιτροπής σχετικά με την πρόταση οδηγίας – Εκτίμηση επιπτώσεων, COM(2008) 775 (διαθέσιμο στην αγγλική γλώσσα στον διαδικτυακό τόπο: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52008SC2858) (στο εξής: εκτίμηση επιπτώσεων)].

17 Βλ. άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/19.

18 Βλ. άρθρο 5, παράγραφος 1, και άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/119.

19 Βλ. απόφαση της 8ης Ιουνίου 2023, VB (Ενημέρωση του ερήμην καταδικασθέντος) (C-430/22 και C-468/22, EU:C:2023:458, σκέψη 24).

20 Για παράδειγμα, οι αιτιολογικές σκέψεις 10, 11 και 19 αναφέρονται σε υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους «οικονομικούς φορείς».

κρατών μελών[21] είτε σε άλλους φορείς με πλεονασματικά αποθέματα ή ικανότητα διατήρησης αποθεμάτων στην υπόλοιπη Ένωση ή στο κράτος μέλος του[22], χωρίς όμως να προσδιορίζει ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων συνιστούν τέτοιους φορείς.

46. Δεύτερον, επισημαίνω ότι, από *συστηματικής* απόψεως, το περιεχόμενο της έννοιας του «οικονομικού φορέα» μπορεί να συναχθεί εμμέσως από άλλες διατάξεις της οδηγίας 2009/119.

47. Αρχικώς, το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής ορίζει ότι, «[ό]ταν τα κράτη μέλη δημιουργούν τους ΚΦΔΑ τους, αυτοί λαμβάνουν τη μορφή μη κερδοσκοπικού φορέα ή υπηρεσίας και ενεργούν προς το γενικό συμφέρον *και δεν θεωρούνται οικονομικοί φορείς κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας*»[23]. Εξ αντιδιαστολής, κάθε επιχείρηση που ασκεί κερδοσκοπική δραστηριότητα θα μπορούσε δυνητικώς να χαρακτηριστεί ως «οικονομικός φορέας» κατά την έννοια της ως άνω οδηγίας.

48. Ακολούθως, το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ια′, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι υπάρχουν «οικονομικοί φορείς» που διατηρούν τα λεγόμενα «εμπορικά» αποθέματα, ήτοι αποθέματα πετρελαίου για τα οποία η οδηγία δεν επιβάλλει όμως υποχρέωση διατήρησης. Ως εκ τούτου, ο όρος «οικονομικός φορέας» χρησιμοποιείται ως γενική έννοια και δεν αναφέρεται αποκλειστικώς στους φορείς που υπέχουν υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων πετρελαίου.

49. Τέλος, στο άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας, το οποίο περιγράφει τη μέθοδο υπολογισμού του όγκου των αποθεμάτων που οφείλουν να διατηρούν τα κράτη μέλη, γίνεται λόγος για «μέσες ημερήσιες καθαρές εισαγωγές», οι οποίες, με τη σειρά τους, υπολογίζονται, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, με βάση το ισοδύναμο σε αργό πετρέλαιο των εισαγωγών κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ημερολογιακού έτους, όπως αυτό καθορίζεται σύμφωνα με τους όρους και τη μέθοδο που περιγράφονται στο παράρτημα Ι. Η μέθοδος 2 του παραρτήματος Ι προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν, για τις ανάγκες του υπολογισμού αυτού, να στηρίζονται στο «άθροισμα των καθαρών εισαγωγών όλων των άλλων προϊόντων πετρελαίου, όπως ορίζ[ον]ται στο παράρτημα Α κεφάλαιο 3.4 του κανονισμού [1099/2008]». Συνεπώς, εφόσον οι οικονομικοί φορείς που εισάγουν τέτοια προϊόντα συμβάλλουν στην εκπλήρωση της συνολικής υποχρέωσης του κράτους μέλους να δημιουργεί αποθέματα έκτακτης ανάγκης, είναι λογικά συνεπές οι ίδιοι αυτοί οικονομικοί φορείς να υπόκεινται (δυνητικώς) στις υποχρεώσεις δημιουργίας και διατήρησης τέτοιων αποθεμάτων.

50. Τρίτον, υπέρ της ευρείας ερμηνείας της έννοιας του «οικονομικού φορέα» συνηγορεί και ο *σκοπός* της οδηγίας 2009/119, ο οποίος έγκειται στην κατοχύρωση υψηλού επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού[24]. Πράγματι, υπό το πρίσμα του σκοπού αυτού, παρίσταται λογικά συνεπής η απαίτηση να είναι οι επιχειρήσεις στις οποίες μπορεί να επιβληθεί υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων σε θέση να έχουν στην κατοχή τους τα ενεργειακά προϊόντα που συγκροτούν τα αποθέματα πετρελαίου, κατά την έννοια του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ′, της οδηγίας.

51. Τέταρτον και τελευταίο, η ευρεία ερμηνεία της έννοιας του «οικονομικού φορέα» επιβεβαιώνεται, κατά τη γνώμη μου, και από το *ιστορικό της θέσπισης* της οδηγίας 2009/119, καθώς μια αναδρομή σε αυτό αποκαλύπτει επιπλέον στοιχεία αναφορικά με τα χαρακτηριστικά των εν λόγω φορέων.

21 Βλ. άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και β′, της οδηγίας 2009/119.

22 Βλ. άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχεία γ′ και δ′, της οδηγίας 2009/119.

23 Η υπογράμμιση δική μου.

24 Βλ. σημείο 40 των παρουσών προτάσεων.

52. Ειδικότερα, η έννοια αυτή ανάγεται στην οδηγία του 1968, και πιο συγκεκριμένα στην αιτιολογική της σκέψη 4, όπου επισημαινόταν ότι «η εθνική παραγωγή συμβάλλει από μόνη της στην ασφάλεια του εφοδιασμού» και ότι «οι συνθήκες της κοινοτικής παραγωγής και η μεγαλύτερη ασφάλεια εφοδιασμού, την οποία συνεπάγεται, δικαιολογούν το δικαίωμα των Κρατών μελών να επιβάλλουν την υποχρέωση διατηρήσεως αποθεμάτων *εις βάρος των εισαγωγών*» [25]. Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας του 1968 προέβλεπε ότι δύνανται να συμπεριλαμβάνονται στα αποθέματα έκτακτης ανάγκης, μεταξύ άλλων, «οι ποσότητες που ευρίσκονται στους αποθηκευτικούς χώρους *των διυλιστηρίων, των επιχειρήσεων εισαγωγής, αποθηκεύσεως, ή χονδρικής διανομής*», «οι ποσότητες που ευρίσκονται στους αποθηκευτικούς χώρους *μεγάλων καταναλωτών*, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις περί της υποχρεώσεως διατηρήσεως μονίμων αποθεμάτων» και «οι ποσότητες που *μεταφέρονται σε φορτηγίδες και ακτοπλοϊκά πλοία εντός των εθνικών συνόρων*, επί των οποίων είναι δυνατόν να γίνει έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές και οι οποίες δύνανται να καταστούν αμέσως διαθέσιμες» [26]. Αντίστοιχες διατάξεις περιλαμβάνονται πλέον στο έβδομο εδάφιο του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας 2009/119, το οποίο καθορίζει τις ποσότητες των ενεργειακών προϊόντων που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των αποθεμάτων [27].

53. Συνακόλουθα, εκτιμώ ότι ως «οικονομικός φορέας» πρέπει να νοείται κάθε φορέας της αγοράς ο οποίος δραστηριοποιείται είτε στην παραγωγή, εισαγωγή ή πώληση των ενεργειακών προϊόντων που ορίζονται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008, είτε σε δραστηριότητα που ενέχει χρήση τέτοιων προϊόντων. Επομένως, η έννοια του «οικονομικού φορέα» μπορεί να καλύπτει όχι μόνον τους παραγωγούς (όπως τα διυλιστήρια) αλλά και τους εμπόρους προϊόντων πετρελαίου (όπως η Trade Express) ή και τους κατασκευαστές που χρησιμοποιούν προϊόντα πετρελαίου στην παραγωγή (όπως η Devnia Tsiment), στους οποίους μπορεί επίσης, κατ' αρχήν, να επιβληθεί υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων.

54. Ως εκ τούτου, μολονότι η οδηγία 2009/119 δεν καθορίζει ούτε τους οικονομικούς φορείς στους οποίους μπορεί να επιβληθεί υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης ούτε τον τρόπο του καθορισμού τους από τα κράτη μέλη, καταλείποντας, κατ' αυτόν τρόπο, στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσουν ποιες επιχειρήσεις οφείλουν να διατηρούν τα αποθέματα αυτά, ωστόσο η ανωτέρω ανάλυση βάσει συστηματικής, τελολογικής και ιστορικής ερμηνείας της οδηγίας σκιαγραφεί το περίγραμμα της ιδιαιτέρως ευρείας, όπως προκύπτει, έννοιας του «οικονομικού φορέα».

55. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, όπως αναδιατυπώθηκε, προτείνω να δοθεί η απάντηση ότι οι κρίσιμες διατάξεις της οδηγίας 2009/119, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα του άρθρου 17 και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν αποκλείουν εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας οικονομικός φορέας που έχει πραγματοποιήσει εισαγωγές ενεργειακών προϊόντων που εμπίπτουν στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008 μπορεί υποχρεωθεί να δημιουργήσει απόθεμα έκτακτης ανάγκης.

[25] Η υπογράμμιση δική μου.

[26] Η υπογράμμιση δική μου. Οι διατάξεις αυτές επαναλαμβάνονται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας του 2006.

[27] Βλ. σημείο 15 των παρουσών προτάσεων.

Γ. Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

56. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν ένα κράτος μέλος μπορεί, στο πλαίσιο της εφαρμογής των υποχρεώσεων που υπέχει από το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/119, να προβλέπει ότι τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης αποτελούνται από ορισμένους μόνον από τους τύπους προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008.

57. Εκτιμώ ότι και στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

58. Κατ' αρχάς, υπενθυμίζω ότι, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 41 των παρουσών προτάσεων, η ευχέρεια των κρατών μελών να επιβάλλουν υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης απορρέει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/119, το οποίο απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν τη διατήρηση «ενός συνολικού επιπέδου αποθεμάτων πετρελαίου». Κατά το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ′, της οδηγίας, ως «αποθέματα πετρελαίου» νοούνται τα «αποθέματα ενεργειακών προϊόντων, όπως ορίζονται στο παράρτημα Α κεφάλαιο 3.4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2008». Το κεφάλαιο αυτό περιέχει έναν κατάλογο 24 τύπων προϊόντων που έχουν ομαδοποιηθεί υπό τον τίτλο «Πετρέλαιο (Αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου)». Υπό την έννοια αυτή, ο κανονισμός 1099/2008 αποτελεί απλώς έγγραφο αναφοράς σε σχέση με την οδηγία 2009/119[28].

59. Εφόσον αμφότερες οι προαναφερθείσες διατάξεις αναφέρονται γενικώς σε «αποθέματα ενεργειακών προϊόντων, όπως ορίζονται στο παράρτημα Α κεφάλαιο 3.4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2008», θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων ισχύει για το σύνολο των προϊόντων αυτών. Τούτο σημαίνει, κατ' αρχήν, ότι ένα κράτος μέλος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επιβάλει στους φορείς υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων η οποία να καλύπτει το σύνολο των προϊόντων πετρελαίου που μνημονεύονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ′, της οδηγίας 2009/119.

60. Ωστόσο, δεν μπορεί να συναχθεί από τις ανωτέρω δύο διατάξεις ούτε ότι η οδηγία 2009/119 επιβάλλει στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν τη διαρκή διατήρηση όλων των προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008 ούτε ότι απαγορεύεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν τους τύπους ενεργειακών προϊόντων που συγκροτούν το δικό τους απόθεμα έκτακτης ανάγκης.

61. Πράγματι, κατά πρώτον, όσον αφορά το *γράμμα* των κρίσιμων διατάξεων, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ι′, της οδηγίας 2009/119 ορίζει τα «αποθέματα εκτάκτου ανάγκης» ως «αποθέματα πετρελαίου τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 3 πρέπει να διατηρούνται σε κάθε κράτος μέλος». Όμως, το άρθρο 3 της οδηγίας απλώς περιγράφει τον τρόπο υπολογισμού του όγκου των αποθεμάτων που οφείλουν να διατηρούν τα κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας ως σημείο αναφοράς τις «μέσες ημερήσιες καθαρές εισαγωγές» ή τη «μέση ημερήσια εσωτερική κατανάλωση»[29], οι οποίες, με τη σειρά τους, υπολογίζονται με βάση το ισοδύναμο σε αργό πετρέλαιο. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της υποχρεωτικής διατήρησης αποθεμάτων πρέπει να χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι και ο τρόπος υπολογισμού των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφοι 2, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της ως άνω οδηγίας (τα οποία παραπέμπουν στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της

[28] Βλ. αιτιολογική σκέψη 3 της εκτελεστικής οδηγίας 2018/1581.

[29] Βλ. σημείο 41 των παρουσών προτάσεων.

εν λόγω οδηγίας αντιστοίχως), καθώς και στο άρθρο 3, παράγραφο 3, της ίδιας οδηγίας. Το άρθρο 3 δεν προσδιορίζει, επομένως, τη συγκεκριμένη σύνθεση των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης που οφείλουν να διατηρούν τα κράτη μέλη, αλλά μόνον τον όγκο τους.

62. Πρέπει να σημειωθεί ότι, ως προς το ζήτημα αυτό, η προσέγγιση της ισχύουσας οδηγίας διαφοροποιείται από εκείνη των προγενέστερων οδηγιών, η οποία απαιτούσε, κατ' ουσίαν, από τα κράτη μέλη να διατηρούν ένα επίπεδο αποθεμάτων για καθεμία από τις ακόλουθες τρεις κατηγορίες προϊόντων πετρελαίου: «α) βενζίνες αυτοκινήτων και καύσιμα αεροπλάνων (βενζίνη αεροπλάνων, καύσιμα αεριοπροωθουμένων τύπου βενζίνης)· β) ντήζελ (gas-oil, diesel-oil), φωτιστικό πετρέλαιο και καύσιμο αεριοπροωθουμένων τύπου κηροζίνης· γ) μαζούτ (fuel-oils)» [30]. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 5 της ισχύουσας οδηγίας, η αλλαγή αυτή δικαιολογείται από το γεγονός ότι επιδιώχθηκε η προσαρμογή της μεθόδου υπολογισμού των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων ώστε να εναρμονιστεί με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της συμφωνίας ΔΟΕ, ήτοι για πρακτικούς λόγους και για λόγους μείωσης του διοικητικού φόρτου [31].

63. Συνεπώς, σε αντίθεση με τις προγενέστερες οδηγίες, η οδηγία 2009/119 δεν προβλέπει πλέον δεσμευτικές κατηγορίες προϊόντων, γεγονός ενδεικτικό της βούλησης του νομοθέτη της Ένωσης να αφήσει τα κράτη μέλη να επιλέξουν ελεύθερα τα προϊόντα που μπορούν να συμπεριληφθούν στα αποθέματα έκτακτης ανάγκης.

64. Κατά δεύτερον, είμαι της γνώμης ότι το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται και από στοιχεία αντλούμενα εκ της *συστηματικής* ερμηνείας της οδηγίας.

65. Πρώτον, βάσει του άρθρου 4 της οδηγίας 2009/119, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υπολογισμός του επιπέδου των αποθεμάτων», τα επίπεδα των διατηρούμενων αποθεμάτων υπολογίζονται με βάση «το ισοδύναμο σε αργό πετρέλαιο», σύμφωνα με τις μεθόδους του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας [32]. Κατ' αρχάς, το τρίτο εδάφιο του παραρτήματος ΙΙΙ ορίζει, ως προς το «αργό πετρέλαιο», ότι πρέπει να αθροιστούν οι ποσότητες αργού πετρελαίου (που πρέπει να μειωθούν κατά 4%, ποσοστό το οποίο αντιστοιχεί στη μέση απόδοση νάφθας). Εν συνεχεία, ως προς τους άλλους τύπους προϊόντων πετρελαίου, το έκτο εδάφιο του ίδιου παραρτήματος ορίζει ότι, για τον υπολογισμό του ισοδυνάμου σε αργό πετρέλαιο, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν μεταξύ δύο μεθόδων, ήτοι: «α) να συμπεριλαμβάνουν *όλα τα υπόλοιπα αποθέματα προϊόντων πετρελαίου* που προσδιορίζονται στο παράρτημα Α κεφάλαιο 3.4 του [κανονισμού 1099/2008] […] πολλαπλασιάζοντας τις σχετικές ποσότητες με τον συντελεστή 1,065· ή β) να συμπεριλαμβάνουν *μόνο τα αποθέματα των ακόλουθων προϊόντων*: […] πολλαπλασιάζοντας τις σχετικές ποσότητες με τον συντελεστή 1,2» [στο εξής: η κατηγορία των υπό στοιχείο β' προϊόντων] [33]. Επομένως, το γράμμα του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας 2009/119 προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα των κρατών μελών να συμπεριλαμβάνουν στο απόθεμα έκτακτης ανάγκης ορισμένα μόνον προϊόντα πετρελαίου, ήτοι εκείνα που εμπίπτουν στην κατηγορία προϊόντων υπό στοιχείο β'. Όμως, η παροχή μιας τέτοιας δυνατότητας επιλογής στα κράτη μέλη προϋποθέτει ότι αυτά είναι ελεύθερα να καθορίσουν τη σύνθεση των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, εφόσον τηρούνται οι απαιτούμενες από το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/119 ποσότητες. Πράγματι, μόνον

[30] Βλ. άρθρο 3 της οδηγίας του 1968 και άρθρο 2 της οδηγίας του 2006. Επιπλέον, παρατηρείται ότι το άρθρο 5 της οδηγίας του 1968, όπως είχε τροποποιηθεί, προέβλεπε ότι «[τ]α αποθέματα που απαιτούνται βάσει του άρθρου 1 [το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 3 της ισχύουσας οδηγίας], μπορούν να διατηρούνται υπό τη *μορφή αργού πετρελαίου και ενδιάμεσων προϊόντων, καθώς και υπό τη μορφή τελικών προϊόντων*» (η υπογράμμιση δική μου.).

[31] Βλ. σ. 15 και 21 της εκτίμησης επιπτώσεων (σημεία 2.2.3.1. και 3.2.4., αντιστοίχως).

[32] Το παράρτημα ΙΙΙ υιοθετεί συνολικά τη μέθοδο της συμφωνίας ΔΟΕ για τον υπολογισμό των αποθεμάτων (βλ. σημείο 62 των παρουσών προτάσεων).

[33] Βλ. σημείο 15 των παρουσών προτάσεων. Η υπογράμμιση δική μου.

τα κράτη μέλη γνωρίζουν όλες τις λεπτομέρειες όσον αφορά την κατανάλωση, την παραγωγή και την εισαγωγή προϊόντων πετρελαίου σε εθνικό επίπεδο. Στην πράξη, από τα επίσημα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών έχει επιλέξει, όπως η Δημοκρατία της Βουλγαρίας, να συμπεριλαμβάνει στο απόθεμα έκτακτης ανάγκης, πέραν του αργού πετρελαίου, σύμφωνα με την προαναφερθείσα δεύτερη μέθοδο, τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κατηγορία υπό στοιχείο β΄[34].

66. Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι ο μόνος περιορισμός της ελευθερίας επιλογής των κρατών μελών απορρέει από τις απαιτήσεις του άρθρου 9, παράγραφος 5, της οδηγίας 2009/119, το οποίο ρυθμίζει τη σύνθεση των «ειδικών αποθεμάτων», τα οποία μπορούν να αποτελούνται μόνον από μία (ή περισσότερες) από τις 14 κατηγορίες προϊόντων πετρελαίου του άρθρου 9, παράγραφος 2, της οδηγίας. Ειδικότερα, κάθε κράτος μέλος που δεν έχει δεσμευθεί να διατηρεί, καθ' όλη τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου ημερολογιακού έτους, ειδικά αποθέματα τουλάχιστον 30 ημερών, μεριμνά ώστε το ένα τρίτο τουλάχιστον των υποχρεωτικώς διατηρούμενων αποθεμάτων να διατηρείται με τη μορφή προϊόντων των οποίων η σύνθεση είναι σύμφωνη με το άρθρο 9, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας, ήτοι τουλάχιστον μίας από τις κατηγορίες προϊόντων πετρελαίου που απαριθμούνται στην παράγραφο 2. Η ως άνω διάταξη απαιτεί, κατ' ουσίαν, το ένα τρίτο τουλάχιστον των υποχρεωτικώς διατηρούμενων αποθεμάτων του κράτους μέλους να διατηρείται υπό τη μορφή συγκεκριμένων προϊόντων που αντικατοπτρίζουν τις καταναλωτικές συνήθειες (και, συνεπώς, λαμβάνουν υπόψη τις πραγματικές ανάγκες του οικείου κράτους μέλους).

67. Τρίτον και τελευταίο, όσον αφορά τον *σκοπό* των κρίσιμων διατάξεων, δεν συμμερίζομαι τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου ότι ο σκοπός της κατοχύρωσης υψηλού επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο μπορεί να επιτευχθεί μόνον εφόσον τα κράτη μέλη διατηρούν στα αποθέματα έκτακτης ανάγκης το σύνολο των ενεργειακών προϊόντων που μνημονεύονται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008. Απεναντίας, δεν έχουν όλες οι κατηγορίες των προϊόντων πετρελαίου που απαριθμούνται στο παράρτημα την ίδια σημασία όταν ανακύπτει ζήτημα αντιμετώπισης μιας σοβαρής κρίσης εφοδιασμού. Τούτο προκύπτει σαφώς από το γεγονός ότι η ισχύουσα μέθοδος υπολογισμού του επιπέδου των διατηρούμενων αποθεμάτων, όπως παρατίθεται αναλυτικά στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 2009/119 και περιγράφεται στο σημείο 65 των παρουσών προτάσεων, προβλέπει, για τον υπολογισμό του ισοδυνάμου των ενεργειακών προϊόντων σε αργό πετρέλαιο, ευνοϊκότερο συντελεστή (ήτοι 1,2) για την κατηγορία των υπό στοιχείο β΄ προϊόντων[35] σε σχέση με τον συντελεστή που προβλέπεται για τους λοιπούς τύπους προϊόντων πετρελαίου (ήτοι 1,065). Με άλλα λόγια, η διάκριση αυτή μεταξύ των συντελεστών υποδηλώνει ότι όχι μόνον η ισχύουσα οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διατηρούν αποθέματα έκτακτης ανάγκης για το σύνολο των ενεργειακών προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2009, αλλά και ότι, ορίζοντας ευνοϊκότερο συντελεστή για την κατηγορία των υπό στοιχείο β΄ προϊόντων, η οδηγία εμμέσως αναγνωρίζει ότι τα συγκεκριμένα προϊόντα είναι πιο χρήσιμα για την αντιμετώπιση μιας ενδεχόμενης σοβαρής κρίσης εφοδιασμού. Ομοίως, η οδηγία 2009/119 παρέχει τη δυνατότητα να συμπεριληφθούν στα αποθέματα έκτακτης ανάγκης τα αποθέματα σε «αργό πετρέλαιο», του οποίου η επεξεργασία καθιστά δυνατή την παραγωγή όλων των κατηγοριών των προϊόντων πετρελαίου που μνημονεύονται στο ως άνω παράρτημα. Από

[34] Βλ. στατιστικά δελτία τα οποία εξέδωσε η Eurostat τον Ιούλιο του 2022 με τίτλο «The EU emergency oil stocks», από όπου προκύπτει ότι μόνον επτά κράτη μέλη διέθεταν αποθέματα για «όλα τα λοιπά προϊόντα» («all other products») (βλ. στοιχεία διαθέσιμα στην αγγλική γλώσσα στον ιστότοπο της Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Emergency_oil_stocks_statistics#Emergency_oil_stocks_statistics).

[35] Τα προϊόντα αυτά συμπίπτουν, κατ' ουσίαν, με εκείνα που απαριθμούνται στο άρθρο 2 της οδηγίας του 2006 (βλ. σημείο 62 των παρουσών προτάσεων).

πρακτικής απόψεως, θα ήταν συνεπώς άνευ νοήματος το να υποχρεώνονται τα κράτη μέλη να διατηρούν απόθεμα έκτακτης ανάγκης για όλες ανεξαιρέτως τις κατηγορίες προϊόντων που μνημονεύονται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008.

68. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα προτείνω να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις της οδηγίας 2009/119, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα του άρθρου 17 και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν αποκλείουν εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης αποτελούνται από ορισμένους μόνον από τους τύπους ενεργειακών προϊόντων που μνημονεύονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ', της οδηγίας 2009/119, υπό την προϋπόθεση ότι: i) κατά τη δημιουργία του αποθέματος χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι και ο τρόπος υπολογισμού των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφοι 1, 2 και 3, της οδηγίας αυτής, ii) το απόθεμα υπολογίζεται σύμφωνα με τις μεθόδους που εκτίθενται στο παράρτημα ΙΙΙ της εν λόγω οδηγίας και iii) πληρούνται οι όροι του άρθρου 9, παράγραφος 5, της ίδιας οδηγίας.

Δ. Επί του τρίτου, του τέταρτου και του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος

69. Με το τρίτο, το τέταρτο και το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν κράτος μέλος μπορεί, στο πλαίσιο της εφαρμογής των υποχρεώσεων που υπέχει από το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/119, να υποχρεώσει έναν οικονομικό φορέα να διατηρεί αποθέματα προϊόντων άλλων από εκείνα που εισάγει ο φορέας ή τα οποία δεν συνδέονται με την οικονομική του δραστηριότητα, ακόμη και αν τούτο συνεπάγεται σημαντική οικονομική επιβάρυνση.

70. Αντιθέτως προς ό,τι ίσχυε για τις απαντήσεις που δόθηκαν στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, εκτιμώ ότι στα τρία τελευταία ερωτήματα δεν χωρεί κατηγορηματική απάντηση.

71. Με βάση τις απαντήσεις στα δύο πρώτα ερωτήματα, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 2009/119, πρώτον, δεν καθορίζει σε ποιους οικονομικούς φορείς μπορεί να επιβληθούν υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, με αποτέλεσμα να επαφίεται στα κράτη μέλη, τα οποία είναι οι αποδέκτες των υποχρεώσεων που θεσπίζει η οδηγία αυτή, να αποφασίζουν ποιες επιχειρήσεις (ή ΚΦΔΑ) οφείλουν να διατηρούν αποθέματα πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου και, δεύτερον, δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διατηρούν αποθέματα για το σύνολο των ενεργειακών προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008.

72. Κατά συνέπεια, συνάγεται ευλόγως το συμπέρασμα ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν ποιες υποχρεώσεις δημιουργίας και διατήρησης αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης μπορούν να επιβληθούν στους οικονομικούς φορείς προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την οδηγία 2009/119. Στην πράξη, επομένως, τα κράτη μέλη θα πρέπει είναι κατ' αρχήν σε θέση να επιβάλουν την υποχρέωση διατήρησης αποθέματος έκτακτης ανάγκης σε οποιονδήποτε οικονομικό φορέα, τόσο ως προς την ποσότητα όσο και ως προς τον τύπο προϊόντος, ανεξαρτήτως του αν ο φορέας διαθέτει ο ίδιος το προς αποθήκευση προϊόν ή/και εγκαταστάσεις για την αποθήκευσή του.

73. Παρατηρείται επ' αυτού ότι μολονότι, κατά γενικό κανόνα, το κράτος μέλος το οποίο θέτει σε εφαρμογή την υποχρέωσή του περί διατήρησης αποθεμάτων θα επιδιώξει να το πράξει με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο και θα επιλέξει, συνεπώς, να επιβάλει τις υποχρεώσεις αυτές κυρίως στις επιχειρήσεις που ήδη διαθέτουν εγκαταστάσεις αποθήκευσης ή που έχουν

πραγματικές δυνατότητες μίσθωσης τέτοιων εγκαταστάσεων, η ιδιαίτερη κατάσταση στο ίδιο κράτος μέλος θα μπορούσε να καταστήσει αναγκαία την κατανομή των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων πέραν αυτού του κύκλου επιχειρήσεων, με την εμπλοκή και άλλων επιχειρήσεων οι οποίες είτε δεν διαθέτουν οι ίδιες εγκαταστάσεις αποθήκευσης ή εύκολη πρόσβαση σε τέτοιες εγκαταστάσεις, είτε δεν διαθέτουν το ενεργειακό προϊόν που πρέπει να διατηρηθεί ως απόθεμα έκτακτης ανάγκης [36].

74. Όταν όμως ένα κράτος μέλος λαμβάνει μέτρα στο πλαίσιο της εξουσίας εκτιμήσεως που του παρέχεται από πράξη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη [37]. Ως εκ τούτου, οι υποχρεώσεις αυτές, οι οποίες ενδέχεται να έχουν σημαντικές συνέπειες για την κατάσταση ενός οικονομικού φορέα, μπορούν να επιβληθούν μόνον εφόσον δεν προσβάλλονται, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη και η επιχειρηματική ελευθερία η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 16 του Χάρτη και περιλαμβάνει την ελευθερία άσκησης οικονομικής ή εμπορικής δραστηριότητας, τη συμβατική ελευθερία και τον ελεύθερο ανταγωνισμό [38], καθώς και το δικαίωμα κάθε επιχείρησης να χρησιμοποιεί ελεύθερα, εντός των ορίων της ευθύνης που υπέχει για τις πράξεις της, τους οικονομικούς, τεχνικούς και χρηματοπιστωτικούς πόρους της [39].

75. Όσον αφορά τους περιορισμούς που μπορούν να επέλθουν στην άσκηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας λόγω της επιβολής των ως άνω υποχρεώσεων, υπενθυμίζω, εξάλλου, ότι το δικαίωμα ιδιοκτησίας το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη δεν συνιστά απόλυτο προνόμιο και ότι η άσκησή του μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς που δικαιολογούνται από σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Ένωση. Επομένως, από το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη προκύπτει ότι μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας, υπό την προϋπόθεση, μεταξύ άλλων [40] ότι οι περιορισμοί αυτοί ανταποκρίνονται πράγματι σε επιδιωκόμενους σκοπούς γενικού συμφέροντος και ότι δεν συνιστούν, σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, δυσανάλογη και ανεπίτρεπτη επέμβαση η οποία θίγει την ίδια την ουσία του δικαιώματος που κατοχυρώνεται κατ' αυτόν τον τρόπο [41]. Ομοίως, όσον αφορά την επιχειρηματική ελευθερία, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε επίσης ότι η ελευθερία αυτή δεν συνιστά απόλυτο προνόμιο, αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία της εντός του κοινωνικού πλαισίου [42].

[36] Η απαίτηση αυτή θα ήταν δικαιολογημένη, για παράδειγμα, σε περίπτωση που ένα κράτος δεν διαθέτει δικές του πηγές αργού πετρελαίου ή μεγάλα διυλιστήρια όπου θα μπορούσαν να αποθηκευτούν τα αναγκαία αποθέματα, με συνέπεια να εξαρτάται εξ ολοκλήρου από τις εισαγωγές (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 10ης Ιουλίου 1984, Campus Oil κ.λπ., 72/83, EU:C:1984:256, σκέψεις 34 και 35).

[37] Πρβλ. απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 2022, Sātiņi-S (C-234/20, στο εξής: απόφαση Sātiņi-S, EU:C:2022:56, σκέψεις 56 έως 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[38] Πρβλ. απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, TP (Δημιουργός οπτικοακουστικού υλικού για τη δημόσια τηλεόραση) (C-356/21, EU:C:2023:9, σκέψη 74 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[39] Πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) κ.λπ. (C-798/18 και C-799/18, EU:C:2021:280, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[40] Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στον Χάρτη πρέπει, μεταξύ άλλων, «να προβλέπεται από τον νόμο», όπερ σημαίνει ότι η νομική βάση η οποία επιτρέπει την επέμβαση στο δικαίωμα πρέπει να προσδιορίζει η ίδια, με σαφήνεια και ακρίβεια, την έκταση του περιορισμού της άσκησής του (πρβλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, Recorded Artists Actors Performers (C-265/19, EU:C:2020:677, σκέψη 86 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Εν προκειμένω πάντως δεν αμφισβητείται ότι ο περιορισμός των δικαιωμάτων των οικονομικών φορέων προβλέπεται με σαφήνεια και ακρίβεια από τον ZZNN.

[41] Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού ενδιαφέροντος τους οποίους αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Πρβλ. απόφαση Sātiņi-S (C-234/20, EU:C:2022:56, σκέψεις 62 και 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[42] Πρβλ. απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, TP (Δημιουργός οπτικοακουστικού υλικού για τη δημόσια τηλεόραση) (C-356/21, EU:C:2023:9, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

76. Ως προς το ζήτημα αυτό, εκτιμώ ότι είναι χρήσιμες οι ακόλουθες διευκρινίσεις.

77. Κατά πρώτον, δεν χωρεί ιδιαίτερη αμφιβολία ότι ο επιδιωκόμενος από την οδηγία 2009/119 σκοπός ο οποίος, όπως περιγράφηκε στο σημείο 40 των παρουσών προτάσεων, συνίσταται στην κατοχύρωση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, καταλέγεται μεταξύ των σκοπών γενικού συμφέροντος που μπορούν να δικαιολογήσουν περιορισμό της άσκησης του δικαιώματος ιδιοκτησίας [43]. Πράγματι, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ένα κατώτατο όριο εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου υπερβαίνει τις αμιγώς οικονομικής φύσεως εκτιμήσεις και μπορεί, επομένως, να αποτελέσει σκοπό που εμπίπτει στην έννοια της «δημόσιας ασφάλειας» [44]. Ως εκ τούτου, η επίμαχη στις κύριας δίκες ρύθμιση πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να θεωρηθεί πρόσφορη για την επίτευξη του ως άνω σκοπού, εφόσον στοχεύει στο να διατηρούνται αποθέματα από τα πλέον αναγκαία προϊόντα πετρελαίου και διευρύνει τον κύκλο των οικονομικών φορέων που υπέχουν υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων.

78. Κατά δεύτερον, επιβάλλεται να εξεταστεί κατά πόσον τέτοιου είδους υποχρεώσεις, ελλείψει αποζημίωσης των οικονομικών φορέων τους οποίους βαρύνουν, συνιστούν δυσανάλογη και ανεπίτρεπτη επέμβαση που θίγει την ίδια την ουσία του δικαιώματος ιδιοκτησίας [45]. Στο πλαίσιο αυτό, η οδηγία 2009/119 δεν προβλέπει μεν σύστημα αποζημίωσης, πλην όμως περιέχει άλλους κανόνες οι οποίοι έχουν σημασία για την εκτίμηση του αναλογικού χαρακτήρα των εν λόγω υποχρεώσεων.

79. Κατ' αρχάς, το άρθρο 8 της οδηγίας 2009/119 ορίζει ότι κάθε κράτος μέλος «φροντίζει να δίνει σε κάθε οικονομικό φορέα στον οποίο επιβάλλει υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων […], *το δικαίωμα* να μεταβιβάζει, τουλάχιστον εν μέρει τις υποχρεώσεις αυτές» [46]. Όπως αναφέρθηκε στο σημείο 45 των παρουσών προτάσεων, ο φορέας έχει, συνεπώς, την επιλογή να μεταβιβάσει, έναντι «πληρωμής περιοριζόμενης στο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών» [47], τις υποχρεώσεις αυτές σε ΚΦΔΑ ή σε άλλους οικονομικούς φορείς, τόσο εντός όσο και εκτός του κράτους μέλους για λογαριασμό του οποίου διατηρούνται τα αποθέματα. Η διάταξη αυτή καταδεικνύει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης αναγνωρίζει σιωπηρώς ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλουν στους οικονομικούς φορείς υποχρεώσεις οι οποίες είναι δύσκολο να εκπληρωθούν και ότι, συνακόλουθα, οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα επιλογής της μεταβίβασής τους με εύλογο κόστος σε καταλληλότερο φορέα. Η παροχή τέτοιας πραγματικής δυνατότητας μεταβίβασης θα πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι αποτελεί εγγύηση της αναλογικότητας των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων και διασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού.

80. Εν συνεχεία, στο ίδιο πνεύμα, υπενθυμίζεται ότι η υποχρέωση δημιουργίας και διατήρησης αποθεμάτων έχει σαφώς περιορισμένο χρονικό και ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής (ένα έτος, για συγκεκριμένη ποσότητα) και ότι τίποτε δεν εμποδίζει τους οικονομικούς φορείς που υπέχουν υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης σε προϊόντα πετρελαίου τα οποία δεν χρησιμοποιούν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους, να προβαίνουν στην πώληση των προϊόντων αυτών άπαξ και παρέλθει το έτος της υποχρεωτικής διατήρησης αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, αντλώντας κατ' αυτόν τον τρόπο κέρδος.

[43] Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Sātiņi-S (C-234/20, EU:C:2022:56, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[44] Πρβλ. αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1984, Campus Oil κ.λπ. (72/83, EU:C:1984:256, σκέψεις 34 και 35), και της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, Hidroelectrica (C-648/18, EU:C:2020:723, σκέψη 37), καθώς και αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 211, σ. 55).

[45] Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Sātiņi-S (σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[46] Η υπογράμμιση δική μου.

[47] Βλ. αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 2009/119.

81. Κατόπιν των διευκρινίσεων αυτών, εναπόκειται εν τέλει στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις που συντρέχουν στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας, αν οι περιορισμοί τους οποίους τυχόν συνεπάγονται οι προσβαλλόμενες πράξεις συμβιβάζονται με το δίκαιο της Ένωσης.

82. Στο πλαίσιο αυτό, φαίνεται αυτονόητο ότι οι επιβαλλόμενες υποχρεώσεις δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να υπερβαίνουν, στο σύνολό τους, τα κατώτατα όρια εφοδιασμού όπως ορίζονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 2009/119[48]. Ειδικότερα, μια τέτοια υποχρέωση αυτή, όταν επιμερίζεται δίκαια (όπερ σημαίνει, εξ ορισμού, αναλογικά) μεταξύ όλων των οικονομικών φορέων, δεν πρέπει να θεωρηθεί, αυτή καθεαυτήν, ικανή να θίξει το δικαίωμα ιδιοκτησίας ή/και της επιχειρηματικής ελευθερίας.

83. Όσον αφορά την έκταση της σχετικής επέμβασης, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ δύο περιπτώσεων.

84. Από τη μία πλευρά, είμαι της γνώμης ότι, όταν οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να δημιουργήσουν αποθέματα έκτακτης ανάγκης σε έναν τύπο ενεργειακού προϊόντος το οποίο αποτελεί μέρος της δραστηριότητάς τους, η επέμβαση στο δικαίωμα ιδιοκτησίας (και, κατ' επέκταση, στην επιχειρηματική ελευθερία) δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογη, διότι, μεταξύ άλλων, οι φορείς αυτοί διαθέτουν, κατ' αρχήν, τις υλικές υποδομές ή διατηρούν τις εμπορικές σχέσεις που απαιτούνται για την παραγωγή, την εμπορία, την επεξεργασία, τη μεταφορά και την αποθήκευση αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου. Η υποχρέωση όμως αυτή δεν πρέπει να συνιστά υπέρμετρη ή υπερβολική οικονομική επιβάρυνση σε σχέση με τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιεί ο φορέας στο πλαίσιο της εμπορικής του δραστηριότητας[49].

85. Από την άλλη πλευρά, όταν κράτος μέλος, όπως εν προκειμένω η Δημοκρατία της Βουλγαρίας, προβλέπει στην εθνική του νομοθεσία την υποχρέωση οικονομικού φορέα να διατηρεί αποθέματα έκτακτης ανάγκης σε προϊόν πετρελαίου το οποίο δεν χρησιμοποιεί στο πλαίσιο της συνήθους οικονομικής του δραστηριότητας, ο φορέας αυτός λογικά υποβάλλεται σε πρόσθετες δαπάνες σε σχέση με τους φορείς που εμπίπτουν στην πρώτη περίπτωση. Συνεπώς, εάν υπάρχει πραγματική ή δυνητική σχέση ανταγωνισμού μεταξύ τέτοιων φορέων, η επιβολή μιας τέτοιας υποχρέωσης θα μπορούσε να δημιουργήσει προδήλως άνισες συνθήκες ως προς τη δυνατότητα εκπλήρωσης της υποχρέωσης διατήρησης αποθεμάτων, όπερ θα ήταν ασυμβίβαστο όχι μόνον με την τήρηση των κανόνων της εσωτερικής αγοράς και του ανταγωνισμού, η οποία αποτελεί ρητώς απαίτηση βάσει της αιτιολογικής σκέψης 33 της οδηγίας 2009/119, αλλά και με την αρχή της απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης. Σε μια τέτοια, μάλλον εξαιρετική, περίπτωση, όπου η ανταγωνιστική θέση του οικονομικού φορέα θα επηρεαζόταν ουσιωδώς από την ύπαρξη της οικονομικής αυτής επιβάρυνσης, δεν θα μπορούσε, επομένως, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να χρειαστεί να ληφθούν, στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας ή διά της δικαστικής οδού βάσει εξατομικευμένης εκτίμησης, διορθωτικά μέτρα, όπως η αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους, ή ακόμη και η απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής των ασφαλίστρων ή των ειδικών φόρων κατανάλωσης που συνδέονται με την προμήθεια του προϊόντος πετρελαίου, ή των διοικητικών εξόδων που σχετίζονται με τη μεταφορά και την αποθήκευση των αποθεμάτων του προϊόντος αυτού, προκειμένου να αποκατασταθούν δίκαιες συνθήκες στην αγορά και να τυγχάνουν όλοι οι φορείς ισότιμης μεταχείρισης.

[48] Βλ. κατ' αναλογίαν απόφαση της 10ης Ιουλίου 1984, Campus Oil κ.λπ. (72/83, EU:C:1984:256, σκέψη 47).

[49] Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, Lidl (C 134/15, EU:C:2016:498, σκέψη 27).

86. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο τρίτο, το τέταρτο και το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, όπως αναδιατυπώθηκαν, προτείνω να δοθεί η απάντηση ότι οι κρίσιμες διατάξεις της οδηγίας 2009/119, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα του άρθρου 17 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν αποκλείουν εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει σε οικονομικό φορέα την υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων προϊόντων άλλων από εκείνα που εισάγει ο ίδιος ή τα οποία δεν συνδέονται με την οικονομική του δραστηριότητα, έστω και αν τούτο συνεπάγεται σημαντική οικονομική επιβάρυνση για εκείνον, εκτός εάν μια τέτοια υποχρέωση τον περιάγει σε δυσανάλογα μειονεκτική θέση ιδίως σε σχέση με τον κύκλο εργασιών του ή με άλλους οικονομικούς φορείς που είναι ανταγωνιστές του.

V. Πρόταση

87. Βάσει των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Administrativen sad – Varna (διοικητικό πρωτοδικείο Βάρνας, Βουλγαρία), όπως αυτά αναδιατυπώθηκαν, ως εξής:

Το άρθρο 1, το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ′, καθώς και τα άρθρα 3 και 8 της οδηγίας 2009/119/ΕΚ, της 14ης Σεπτεμβρίου 2009, σχετικά με υποχρέωση διατήρησης ενός ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη, όπως τροποποιήθηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2018/1581 της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2018, ερμηνευόμενα σε συνδυασμό με το παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού (ΕΚ) 1099/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για τις στατιστικές ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2146 της Επιτροπής, της 26ης Νοεμβρίου 2019, και σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

έχουν την έννοια ότι:

δεν αποκλείουν εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας:

1) ο οικονομικός φορέας ο οποίος έχει πραγματοποιήσει εισαγωγές ενεργειακών προϊόντων που εμπίπτουν στο παράρτημα Α, κεφάλαιο 3.4, του κανονισμού 1099/2008, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2019/2146, μπορεί να υποχρεωθεί να δημιουργήσει απόθεμα έκτακτης ανάγκης·

2) τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης αποτελούνται από ορισμένους μόνον από τους τύπους ενεργειακών προϊόντων που μνημονεύονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο θ′, της οδηγίας 2009/119,όπως τροποποιήθηκε με την εκτελεστική οδηγία 2018/1581, υπό την προϋπόθεση ότι: i) κατά τη δημιουργία του αποθέματος χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι και ο τρόπος υπολογισμού των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφοι 1, 2 και 3, της οδηγίας αυτής, ii) το απόθεμα υπολογίζεται σύμφωνα με τις μεθόδους που εκτίθενται στο παράρτημα ΙΙΙ της εν λόγω οδηγίας και iii) πληρούνται οι όροι του άρθρου 9, παράγραφος 5, της ίδιας οδηγίας·

3) οικονομικός φορέας υπέχει υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων σε προϊόντα άλλα από εκείνα που εισάγει ο ίδιος ή τα οποία δεν συνδέονται με την οικονομική του δραστηριότητα, ακόμη και αν τούτο συνεπάγεται σημαντική οικονομική επιβάρυνση για εκείνον, εκτός εάν μια τέτοια υποχρέωση τον περιάγει σε δυσανάλογα μειονεκτική θέση ιδίως σε σχέση με τον κύκλο εργασιών του ή με άλλους οικονομικούς φορείς που είναι ανταγωνιστές του.